

tit algun deslliz en sa honestadat, les que desde aquell retiro, o se casan al exir-las alguna *proporció* o, convertides a Déu, entran al convent de les Arrepentides, les que pretenen ser monjes, y no casar-se, a *proporcionar-se'ls*», B. de Maldà (*Excurs.*, p. 3). *Proporcionat* [Belv.]; S. xv: «les cordes de la guitarra deven ésser *proporcionades* per sonar, e més les val amollar e fluxar que rompre per masa tibar», *Breviloqui* de Joan de Galles, 140.

Proporcional: *proporcionalment* [Lacav.]; *proporcionalitat* (rar *proporcionitat*). *Proporcionable*, *-ablement*. *Proporcionejar*. *Desproporcionat* [Lacav.]: «lo campanar, vist de aquell costat, queda així mateix *desproporcionat* en sa notable elevació, y lo tant prim com una bitlla, faltant lo desobre del curull», B. de Maldà (*Excursions*, 115); *desproporcionar* [Belv.]; *desproporció* [Lacav.].

Pordomàs, V. *pur* *Porega*, *poregós*, *poreguera*, *porerica*, V. *por* *Porfèdia*, *porfèdiar*, V. *porfídia* i fe *Porferir*, *porferta*, V. *preferir* *Porfetea*, V. *proferir* (PREFERIR) *Pòrfid*, V. *pòrfir* (PORPRA)

PORFÍDIA, veg. FE (paràgrafs 22-26), on se n'ha tractat a fons. Més documentació: «*perfidia*: pervicàcia, contumàcia; *perfidia en mal*: pertinàcia; *p. en bé*: perseverantia; *p. comsevulla*: contentio», «*perfidiar*: perseverare, contendere; *perfidiant*: certatim; *perfidios*: pertinax, perseverans», Busa-N. 1507 (que així adapta l'article *porfia* del Nebrija); en canvi a Val. li feren posar *porfia* a OPou («dir-hi més: augere licitationem; la *porfia* en més dir ---», *TbPu.*, 137), tot i que allà també s'usava la forma nostra moderna: «aquí era la *porfidia* de Mossényer Francesc e de mi, que yo dehia que entràs ell a veure les pintures, e ell dehia que yo hi devia entrar», doc. de Val., 1419 (Bofarull, *Ant. Marina Cat.*, p. 93); «*porfidios*: contentiosus, pertinax, ringiosus», JnEsteve (*LiEleg.*, o-9-3). I com quasi-sinònim de 'tenacitat' es vacillava encara entre *por-* i *per-*: «vehent-li tenir aquella horadura, li comensà a traure del enteniment, dient que no era res; e ells, pur tenint llur *perfidia*, com dit vos he, e no podent-los traure de aquella opinió, los dix ---», *Decam.*

L'acc. 'discussió tenaç', és la que ha dut a l'eivissenca de 'polèmica', 'tençó': «S'Institut d'Estudis Eivisencs per --- ensenyar-mos --- sa nostra llengua ---; finsus i tot ses *porfèdies* que s'han armat as seu entorn han tengut un aire sà i han servit per remoure --- sa consciència ---; hi ha hagut --- diferències de criteri: és llògic ---», JnCastelló (*El Pitiuso* 1977, p. 32). *Porfíria* en el ms. d'AntCanals, *Scipiò*, NCL., 74.

Pòrfir, *porfíric*, *porfírita*, *porfíritzar*, V. *porpra* *Porga*, *porgada*, *porgader*, *-daire*, *porgadies*, *porgadis*, *-dissos*, *porgador*, *-adora*, *-adura*, *porganer*, *porgant*, *porgar*, *porgueres*, *porgueries*, *porguerum*, *porgues*, V. *purgar* (PUR) *Porica*, V. *por* *Poricida*, V. *porus* *Poricós*, *-igós*, *poriga*, V. *por* *Poriol*, V. *papallona*, *pollen* i *poliol* *Poriola*, V. *pollen* *Porisma*, *poristic*, V. *porus* *Pornar*, cf. *bon pos n'haja*, JRoig (*Spill*, 60

4328), V. *posar*

PORNOGRAFIA, derivat savi del gr. *πορνογράφος* 'el qui descriu la prostitució', compost de *πόρνη* 'bandarra, prostituta' i *γράφω* 'jo descriu'. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*.

DERIV.: *Pornogràfic* [id.].

Porós, V. *porus* i *por* *Porositat*, V. *porus* *Porpensar*, V. *perpensar* (PES)

PORPRA, del ll. PÜRPRŪRA, i aquest, del gr. *πορπύρα* id. □ 1.ª doc.: 1271.

En la tarifa dels corredors barcelonins, de 1271: «--- cendats dobles, de Lucha --- cendats reforssats e plans --- *porpra* o cendat d'Oltramar o d'Espanya, o camelot o tot altre drap d'aquest semblant ---» (*EntreDL* I, 159.74). L'*InvlC* n'aplega una quinzena de testimonis en docs., des de 1284 fins al S. xv. «És de bon gran e porta una cota blanca de *polpra*, e porta un mantel de *porpra*», *VidesR*, 181r1, n. 12 (traduint *purpura* i *purpurea*, 541; el ms. B unifica en *porpra*). Ha estat sempre la forma dominant; també en el S. xv: «Dins son palau - entrí cella jornada, / ab pas secret - per una falsa porta, / e de color - fuy pus vermell que *porpra*», Francesc de la Via.

En la novella de Martorell, *porpra* apareix en l'interessant passatge on Moll assenyala «rudiments de versificació» (*BDLC* xvi, 178-182). Però crec que es quedà curt, car amb escassos retocs, i suprimint-hi algunes breus interpolacions que hi féu Galba, per empeltar-hi la seva postissa erudició, i el seu abús de l'epítet, podem restituir-hi fàcilment un breu poema, que sens dubte havia deixat Martorell, autor també dels versos que vaig assenyalar en *Entre Dos Llençuatges* I, 215.

Huy és lo jorn que-s pert lo nostre ceptre,
y del meu cap la triüphant corona
<huy és lo jorn> qu'en terra veig prostrada.
Del nostre cos lo braç dret <huy> nos fall<a>,
y lo pilar en lo qual recolzava
és derrocat per tu, fortuna adversa.
Oh injusta mort, que robant una vida,
innumerables guiatges de viure
als trists infels <aquest jorn> atorg<a>ves!
Jo só lo mort, e viva per a sempre
de l'estrenu Tirant la glòria y fama!
Feu novell goig, celestjals jerarquies,
lo cavaller rebent, entre vosaltres,
aquell per qui la religió santa
tan gran augment de cascun jorn prenia.
Tots los infels sobrar no-l fon possible:
ara, vençut per la mort que-l sobra<va>,
d'extrem dolor son morir dóna causa.
Que-s perda, doncs, lo sol de nostra vista,
cobrint aquell espessa boyra y núvols!
La clara lluna d'ell claror no prenga
perquè lo món, restant tot en tenebres,
sia cubert de negra sobrevesta;